

OKRUHY OTÁZEK K BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠCE Z GEOGRAFIE

Okruhy otázek státní závěrečné zkoušky z předmětu zeměpis se skládají ze tří částí, které odpovídají skladbě předmětů v bakalářském studiu.

Otázky A) Geografie jako věda, planetární geografie, kartografie a topografie, statistické metody v geografii, geoinformatika.

Otázky B) Fyzická geografie.

Otázky C) Socioekonomická geografie.

Příprava i odpovědi probíhají za pomoci atlasu. Studenti by tímto mimo jiné prokázali dovednost pracovat s různými druhy map.

Zásady pro přípravu na otázky:

1. Stručný sylabus otázky.
2. Vymezení odborného obsahu.
3. Seznam použité literatury.
4. Seznam map.

K úspěšnému vykonání státní závěrečné zkoušky je třeba:

1. Zodpovědět všechny tři části otázky s hodnocením A až E.
2. Přinést „portfolio“ vypracovaných cvičení za bakalářské studium.

Časový průběh ústní zkoušky: 30 minut příprava na všechny okruhy, 30 minut na odpovědi (každá část cca 10 minut).

Verze k 7. 3. 2015

1.

- A. Charakterizujte kartografii jako vědu, zařaďte kartografii do systému věd a popište strukturu kartografie. Definujte základní pojmy: mapa, plán, globus. Formulujte význam kartografické tvorby pro geografii a využijte jednotlivých druhů map v různých oborech lidské činnosti.
- B. Charakterizujte lesní biomy na Zemi.
- C. Rozdělte svět na významné makroregiony pomocí dvou různých regionalizačních kritérií. Popište přístupy a metody, které jste použili.

2.

- A. Vysvětlete matematické základy kartografických děl – referenční a zobrazovací plochy, kartografická zobrazení. Popište používané souřadnicové systémy. Aplikujte na státní mapová díla České republiky. Posuďte volbu kartografického zobrazení.
- B. Charakterizujte travinné biomy na Zemi.
- C. Vysvětlete podstatu teorií prostorového uspořádání a lokalizačních teorií a uveďte příklady, ve kterých tyto teorie v současném světě platí a kdy ne.

3.

- A. Popište obsah a náplň mapy. Sestavte a interpretujte ukázkovou kompozici mapy. Představte základní kartografické vyjadřovací prostředky a metody. Navrhněte způsob využití vybraných metod a doložte v mapě. Porovnejte obecně zeměpisnou a tematickou mapu s vysvětlením jejich využití pro praxi.
- B. Představte geologii jako vědu studující vnitřní stavbu Země, její dílčí disciplíny a základní skupiny procesů, které studuje.
- C. Na příkladech dokažte, že ve světě existují následující typy regionů – homogenní, heterogenní, nodální, plánovací, percepční a komplexní.

4.

- A. Stručně představte základní etapy zpracování dat ve statistice, vymezení statistické jednotky a jejich znaků v souvislosti s účelem statistického testování. Vysvětlete význam základních charakteristik pro popis vlastností statistických souborů (doložte výpočtem, nákresem apod.).
- B. Představte disciplíny studující vlastnosti půdního pokryvu a jeho funkce v krajině, uveďte jejich význam pro životní prostředí a člověka.
- C. Charakterizujte pojem trvale udržitelný rozvoj a jeho význam v geografii. Na příkladu uveďte problémy ve městech z hlediska udržitelného rozvoje a doložte, jak je možné využít územní plánování pro rozhodování.

5.

- A. Popište teoretická rozdělení, závislosti dat a časové řady a vysvětlete jejich význam pro výzkum v geografii a různé obory lidské činnosti. Představte Gaussovo a binomické rozdělení.
- B. Proved'te klasifikaci půdotvorných procesů do základních skupin a na příkladech demonstруйте jejich význam pro formování hlavních diagnostických půdních horizontů v české půdní klasifikaci. Vysvětlete horizontální a vertikální prostorové uspořádání půd.
- C. Vymezte pojem demografická revoluce a stručně zhodnot'te strukturu a dynamiku obyvatelstva na vybraném kontinentu s ohledem na trvale udržitelný rozvoj.

6.

- A. Popište základní zdroje geografických dat – primární a sekundární. Uved'te příklady tabulárního a grafického (grafy, sítě, statistické mapy) znázornění statistických informací a na konkrétních příkladech doložte jejich náležitosti.
- B. Identifikujte a lokalizujte environmentální rizika spojená s hospodářským využíváním biotů.
- C. Stručně charakterizujte demografickou strukturu kontinentů světa podle socioekonomických a kulturních znaků.

7.

- A. Definujte geoinformatiku a geografické informační systémy (GIS). Objasněte princip práce s GIS. Uved'te příklady geografických databází v ČR a mapových serverů. Na příkladech poukažte na využití geoinformatiky v praxi.
- B. Definujte hlavní typy geologických struktur a hornin.
- C. Zhodnot'te vliv přírodních podmínek na sídelní prostor. Charakterizujte prostorovou koncentraci a disperzi aktivit lidské společnosti.

8.

- A. Popište systém dálkového průzkumu Země. Popište základní vlastnosti leteckých fotografií, družicových snímků a ortofotomap. Vysvětlete fyzikální podstatu vzniku snímků a způsoby jejich vizualizace). Vyjmenujte vybrané zdroje družicových snímků a leteckých fotografií a popište jejich využití v praxi.
- B. Představte geomorfologii jako vědu studující reliéf Země, její dílčí disciplíny a základní skupiny procesů, které studuje.
- C. Popište současné urbanizační procesy světa. Pomocí vybraných fází urbanizace charakterizujte vývoj vybraného sídla světa.

9.

- A. Popište nejvýznamnější družicové systémy (LANDSAT, METEOSAT, NOAA) – typy drah, vybavení, způsob snímání, využití snímků v praxi, příp. ukázky snímků. Stručně představte organizace ESA a NASA a jejich aktivity pro vzdělávání. Vyjmenujte a popište nejvýznamnější navigační systémy a jejich využití v praxi.
- B. Definujte pojmy typy a tvary reliéfu, příčiny jejich vzniku, uveďte přehled hlavních typů reliéfu souše Země.
- C. Charakterizujte městské systémy a současné procesy ve městě. Charakterizujte na příkladech (pomocí náčrtku) vazby mezi městem a venkovem.

10.

- A. Geografie jako věda: zařazení geografie do systému věd, vymezení objektu a předmětu jejího studia. Nakreslete schéma znázorňující přehled hlavních a dílčích geografických disciplín, jejich příbuzných oborů a charakterizujte jejich vzájemnou provázanost.
- B. Charakterizujte křovinaté biomy a pouště na Zemi.
- C. Objasněte metody vymezení venkova a charakterizuje změny funkcí a prostorového uspořádání venkova včetně příčin a důsledků těchto změn.

11.

- A. S využitím náčrtu klasifikujte a charakterizujte objekty sluneční soustavy.
- B. Popište stavbu, složení a vznik atmosféry.
- C. Lokalizujte významné zemědělské oblasti světa a popište dopady zemědělské výroby na životní prostředí.

12.

- A. Popište aspekty revolučního pohybu Země, základní parametry oběžné dráhy a důsledky plynoucí z pohybu Země kolem Slunce.
- B. Objasněte zákonitosti geografického rozložení vybraných meteorologických prvků.
- C. Na vybraném druhu průmyslu doložte proměny lokalizačních faktorů v čase a prostoru.

13.

- A. Popište aspekty rotačního pohybu Země, základní parametry rotace Země a důsledky plynoucí z tohoto pohybu.
- B. Vysvětlete mechanismus a platnost všeobecné cirkulace atmosféry (VCA).
- C. Popište vliv globalizace na moderní trendy průmyslu ve vyspělých zemích světa.

14.

- A. S pomocí souřadnicových soustav popište a odvoďte základní charakteristiky pohybu vesmírných těles na nebeské sféře.
- B. Na příkladu vybraného místa porovnejte znaky klimatu podle Alisovy a Köppenovy klasifikace klimatu.
- C. Popište vliv geografických faktorů na formování vybraného dopravního systému světa.

15.

- A. Identifikujte fyzikální pole planety Země a uveďte jeho geografické důsledky.
- B. Popište rozložení zásob vody na Zemi.
- C. Vysvětlete příčiny a důsledky změn v dopravních systémech a charakterizujte aktuální trendy v dopravě a jejich vliv na rozložení ekonomických aktivit.

16.

- A. Uveďte základní přehled vývojových etap formování vědecké disciplíny – geografie. Vyberte v každé etapě významného představitele a popište jeho přínos pro rozvoj geografie.
- B. Popište hydrologické charakteristiky vodních toků a uveďte jejich význam pro management a územní rozhodování.
- C. Charakterizujte typy maloobchodních jednotek včetně jejich vývoje v čase a prostoru a vliv jejich budování na morfologickou strukturu města.

17.

- A. Vyberte si problém z vašeho okolí (případovou studii) a doložte, jaké nástroje má geografie k jeho analýze a řešení.
- B. Popište a na příkladech dokumentujte vztahy mezi člověkem a reliéfem.
- C. Vymezte druhy a formy cestovního ruchu s důrazem na jejich prostorovou koncentraci a trvalou udržitelnost.

18.

- A. Charakterizujte vliv přírodních podmínek na vznik a rozvoj města Brna. Pomocí základních socioekonomických charakteristik popište základní funkce města Brna v současné době.
- B. Dokumentujte interakci mezi oceánem a atmosférou.
- C. Vysvětlete na konkrétních příkladech příčiny a důsledky nerovnoměrného rozvoje světa.